

RAPORT

ASUPRA IMPLEMENTĂRII LEGII NR. 544/2001
PRIVIND LIBERUL ACCES LA INFORMAȚIILE
DE INTERES PUBLIC ÎN ANUL 2008

AGENȚIA PENTRU STRATEGII GUVERNAMENTALE
București, 2009

CUPRINS

- **Legea nr. 544/2001**
- **Metodologia raportului anual 2008**
- **Concluzii privind aplicarea legii în 2008**
- **Recomandări pentru 2009**
- **Dinamica implementării 2003-2008**
- **Date centralizate la nivel național**

Legea nr. 544/2001

- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public a fost elaborată, pentru prima dată în România, în cadrul unui proces amplu de consultare și dezbateră publică, cu participarea reprezentanților puterii, opoziției și societății civile. În discuție au fost două proiecte inițiale, al puterii și al opoziției, ajungându-se în final la un proiect unic, agreat de toate părțile.
- Legea a fost adoptată de Parlament în data de 12 octombrie 2001, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 23 octombrie 2001.
- Ulterior, prin H.G. nr. 123 din 7 februarie 2002, publicată în M.O. nr. 167 din 8 martie 2002, au fost adoptate Normele metodologice de aplicare a legii.

Prezentarea legii

- Legea privind liberul acces la informațiile de interes public reprezintă o concretizare a asigurării și respectării de către statul român a unui drept constituțional al cetățeanului: *liberul acces la informație* - prevăzut în art. 31 din Constituția României.
- Prin lege și prin normele de aplicare a acesteia se urmărește *transparența sporită* a activității instituțiilor și autorităților publice și *un control mai eficient al cetățeanului* contribuabil asupra activității administrației publice.
- Legea instituie *accesul liber și neîngrădit la informațiile de interes public drept regulă, iar limitarea accesului la informație, în condițiile legii, drept excepție.*
- Legea obligă autoritățile și instituțiile publice să comunice *din oficiu* anumite categorii de informații de interes public. Celelalte informații de interes public pot fi obținute la cerere.

Metodologia raportului anual 2008

- Pentru a evalua modul de implementare a Legii nr.544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public au fost aplicate, la fel ca în anii trecuți, chestionare de evaluare standardizată autorităților și instituțiilor publice de la nivel central și local.
- Au fost solicitate informații privind numărul total de solicitări de informații de interes public, modalitatea de soluționare a solicitărilor, modalitatea de adresare a solicitărilor, numărul total de reclamații administrative, numărul total de plângeri în instanță etc, potrivit indicatorilor prevăzuți în Normele metodologice de aplicare a legii.
- Evaluarea cantitativă a fost completată cu o evaluare calitativă, atât în ceea ce privește dinamica implementării legii în cei cinci ani de la intrarea în vigoare, cât și privind aspectele perfectibile în procesul de consolidare a funcționării transparente a administrației publice.

Concluzii privind aplicarea legii în anul 2008 (1)

- Numărul raportat de solicitări de informații de interes public rămâne ridicat și în 2008, la fel ca în 2007, printre motive numărându-se preponderența solicitărilor verbale (aproximativ 55% din totalul solicitărilor, deși tendința este de scădere), dar și posibila asimilare a petițiilor cu solicitările de informații în cazul unor instituții.
- Administrația centrală a primit 75% din totalul solicitărilor, față de 68% în 2007. Principalele instituții vizate de cetățeni sunt unitățile deconcentrate.
- Numărul de solicitări respinse în ultimii șase ani se menține în jurul a două procente din totalul solicitărilor (aproximativ 2,3% în 2008).

Concluzii privind aplicarea legii în anul 2008 (2)

- Actele normative și reglementările constituie și în 2008 domeniul cel mai frecventat de cetățeni, în condițiile în care accesul la Internet și postările de legislație pe site-urile instituțiilor sunt încă limitate. Utilizarea banilor publici a devenit al doilea domeniu de interes pentru solicitanți (aproximativ 11% dintre solicitări în 2008, față de 7% în 2007).
- Utilizarea banilor publici este domeniul în care s-au înregistrat și cele mai multe solicitări respinse pe ansamblul administrației publice. Cumulate, solicitările respinse din alte domenii, neprecizate întotdeauna (notificări, liste bunuri, documente fond funciar, procese verbale etc) sunt cele mai numeroase, dar nu și cele mai semnificative (privesc, în general, cauze private, date personale).
- Afișarea la sediul instituției rămâne în continuare modalitatea predilectă de prezentare a informațiilor din oficiu. Folosirea paginilor proprii de web de către instituțiile centrale se apropie de 50%, dublu față de administrația locală.

Concluzii privind aplicarea legii în anul 2008 (3)

- Utilizarea poștei electronice confirmă trendul ascendent (de la 7,12% în 2005 la 11,7% în 2008), în același timp cu scăderea continuă a numărului solicitărilor verbale, cele mai numeroase, totuși, în fiecare an (65% în 2006, 57% în 2007, aproximativ 55% în 2008). Pe locul doi ca număr, solicitările pe suport de hârtie cunosc o creștere moderată.
- Cele mai multe reclamații administrative au fost rezolvate în favoarea reclamantului (45% total administrație, respectiv 48% la nivel central). Procedura reclamației administrative rămâne în continuare calea cea mai eficientă de rezolvare a nemulțumirilor solicitanților.
- Majoritatea plângerilor în instanță privind nerespectarea dreptului de acces la informațiile publice erau pe rol în 2008 (52%), situație asemănătoare cu anii 2003 și 2005. Din cele rezolvate, cele mai mult au avut soluții în favoarea instituției (aproximativ 36%).

Recomandări pentru 2009 (1)

- Continuarea monitorizării aplicării Legii nr. 544/2001, cu precădere la nivel local
- Monitorizarea site-urilor autorităților și instituțiilor publice privind respectarea prevederilor privind liberul acces la informațiile de interes public
- Standardizarea paginilor de web potrivit reglementărilor MCSI și în conformitate cu cerințele Legii nr.544/2001 privind informațiile din oficiu
- Organizarea seminariilor pentru personalul din domeniu din administrația publică, cu exersarea unor proceduri confirmate pentru sporirea gradului de transparență al instituțiilor publice

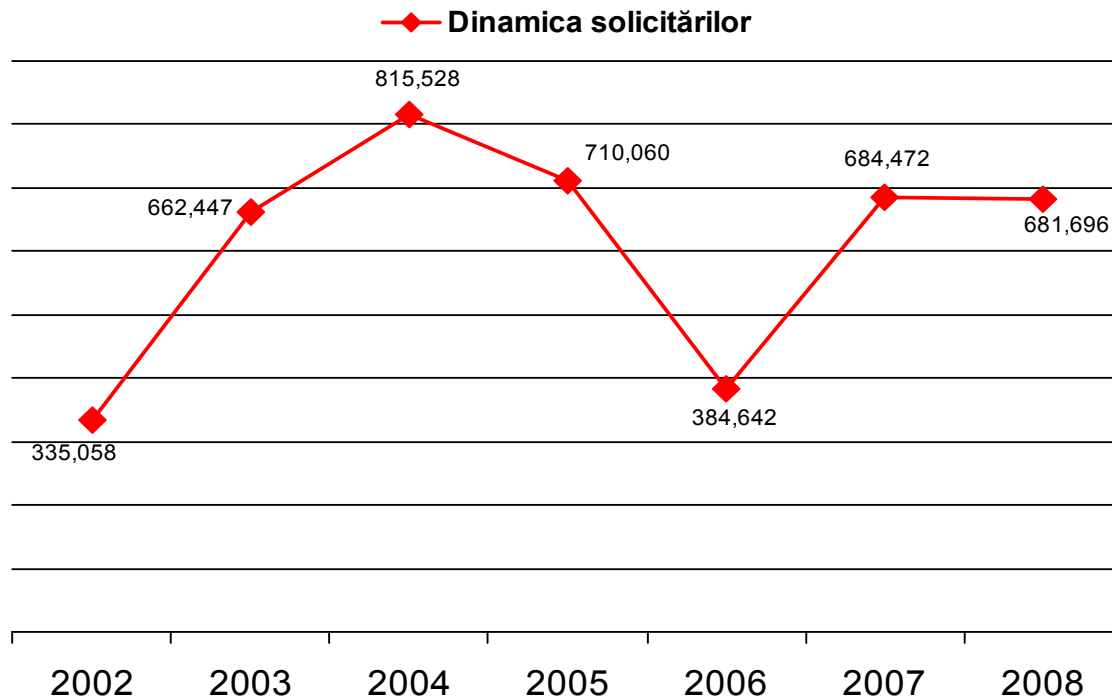
Recomandări pentru 2009 (2)

- Promovarea unui sistem de formare continuă și certificare profesională în domeniul accesului la informațiile publice și transparenței instituționale
- Lansarea de către Agenția pentru Strategii Guvernamentale a unor noi campanii de informare publică privind drepturile conferite de Legea nr. 544/2001
- Implicarea organizațiilor neguvernamentale în promovarea bunelor practici în domeniul transparenței instituționale, în cadrul programului *România Transparentă* al Agenției pentru Strategii Guvernamentale

**Dinamica implementării
Legii nr. 544/2001
în perioada 2003-2008**

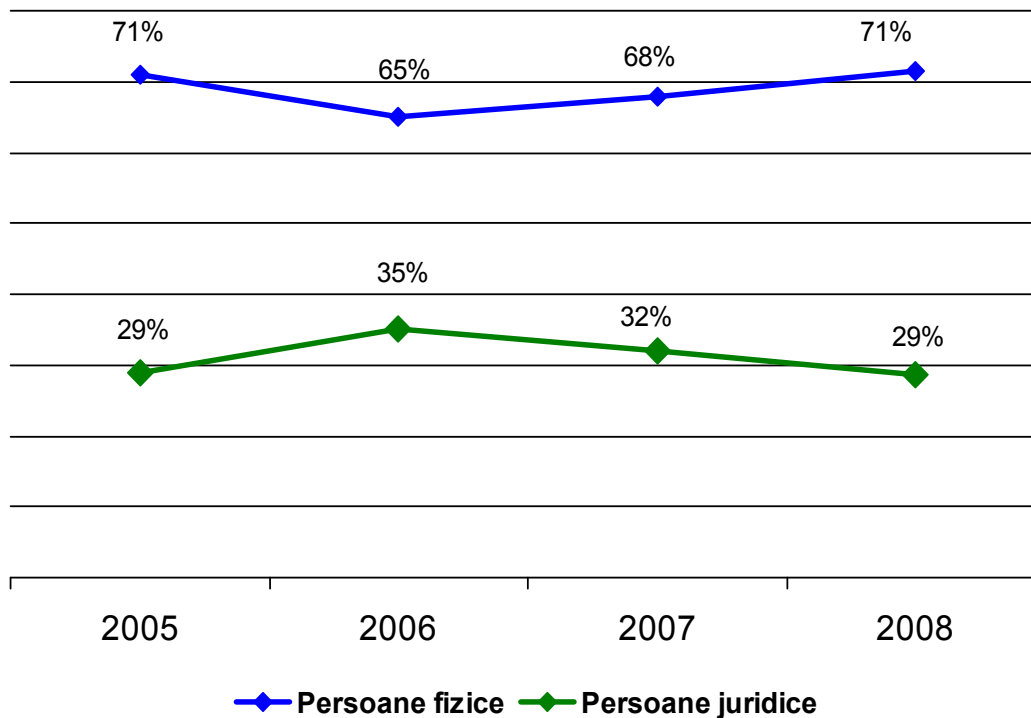
Dinamica implementării 2003-2008

➤ Numărul de solicitări de informații de interes public a crescut în primii trei ani de aplicare a legii, până în 2004, după care s-a înregistrat o reducere constantă până în 2006. În 2007 și 2008, numărul aproape dublu de solicitări față de anul 2006 arată o relativă revenire a solicitărilor de informații de interes public la nivelul anilor anteriori.

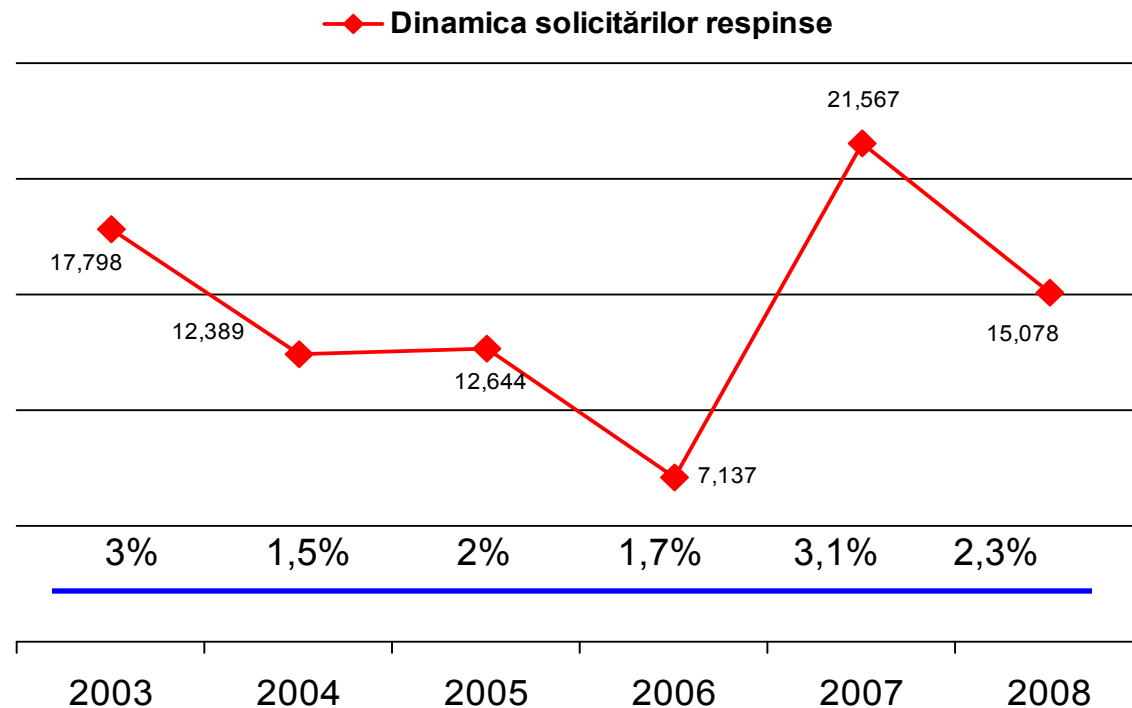
Dinamica implementării 2003-2008

Dinamica solicitărilor după adresant

➤ Structura solicitanților de informații publice arată că persoanele fizice sunt în continuare principalii beneficiari ai legii, o proporție mai mult decât dublă față de cea a persoanelor juridice în a solicita informații de interes public.

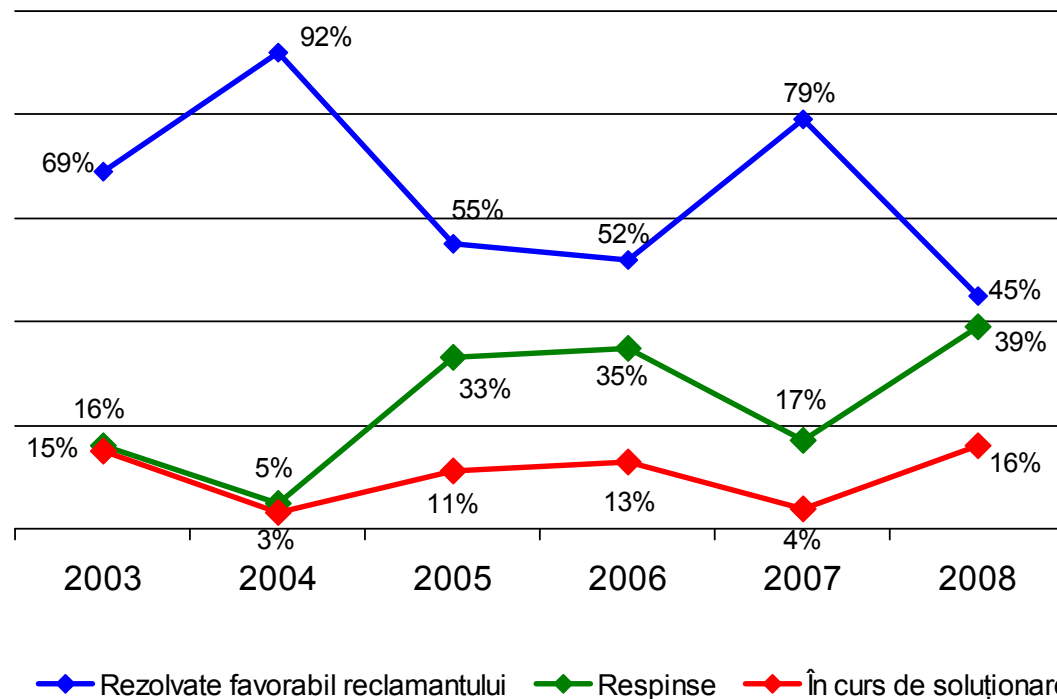
Dinamica implementării 2003-2008

➤ Numărul de solicitări respinse în ultimii șase ani se menține în jurul a două procente din totalul solicitărilor (aproximativ 2,3% în 2008).

Dinamica implementării 2003-2008

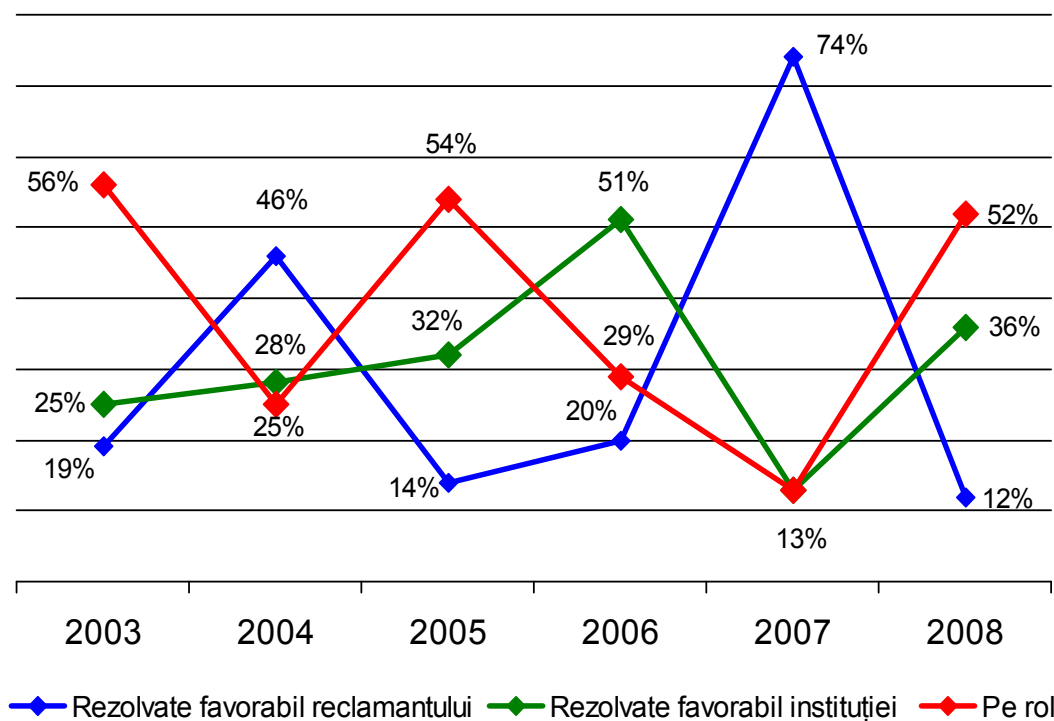
Dinamica reclamațiilor administrative

➤ Numărul reclamațiilor administrative rezolvate în favoarea reclamantului a scăzut semnificativ (de la 79% în 2007 la 45% în 2008). A crescut, în schimb, numărul reclamațiilor respinse (de la 17% la 39%).

Dinamica implementării 2003-2008

Dinamica plângerilor în instanță

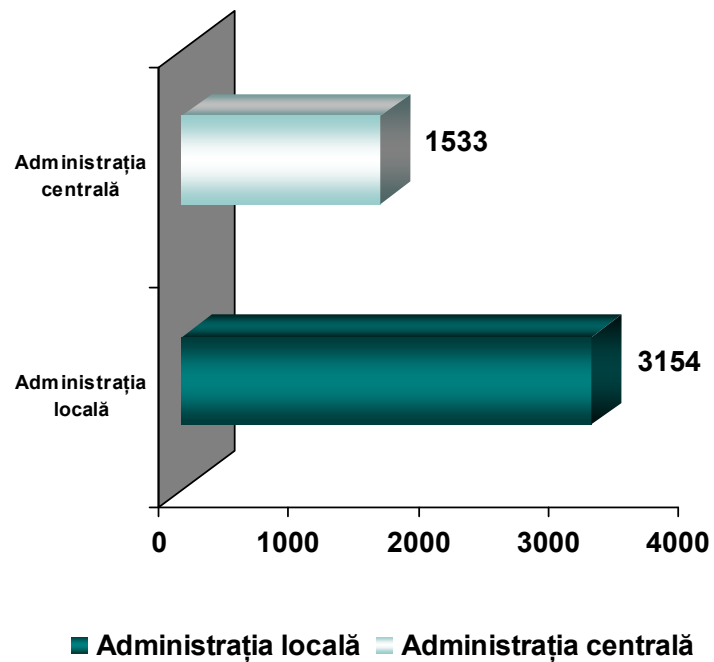
➤ Numărul cauzelor în justiție rezolvate în favoarea instituției era în creștere (de la 13% în 2007 la 36% în 2008), similar cu o scădere abruptă a numărului plângerilor rezolvate în favoarea reclamantului (de la 74% la 12%). Se remarcă o revenire la nivelul anilor 2005 și 2006.

**Implementarea
Legii nr.544/2001
în anul 2008**

Aplicarea Legii 544 în 2008

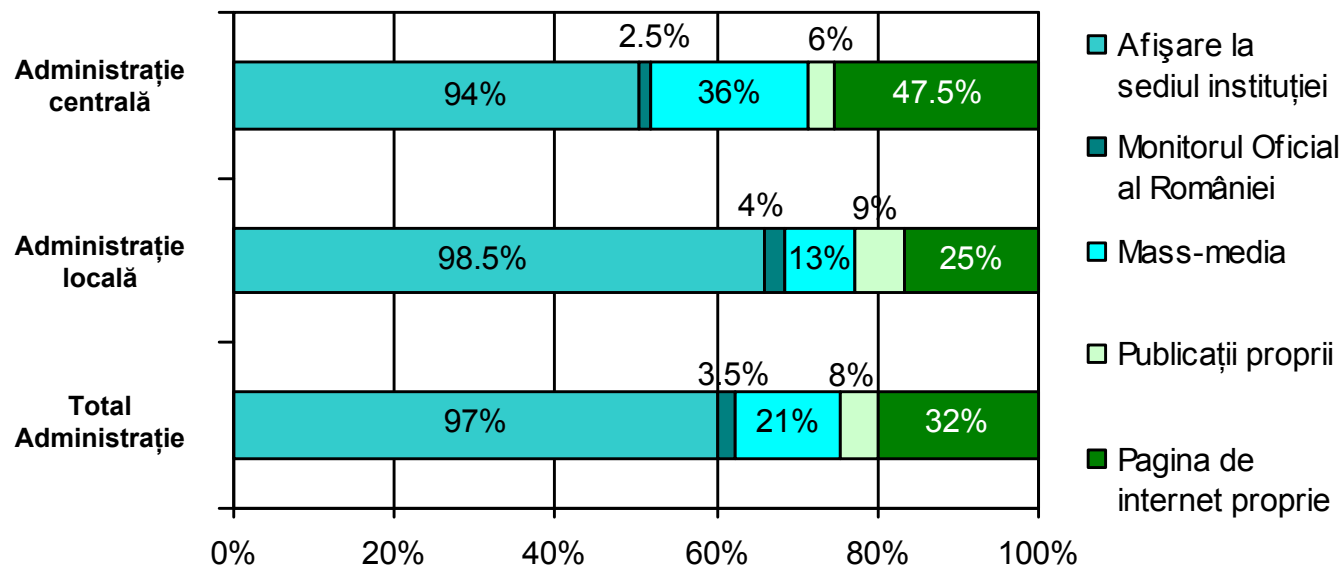
Numărul instituțiilor care au elaborat și publicat informațiile de interes public, din oficiu

- Situație conformă cu datele expediate de către autoritățile și instituțiile publice.

Aplicarea Legii 544 în 2008

Modalitatea de publicare a listei informațiilor de interes public

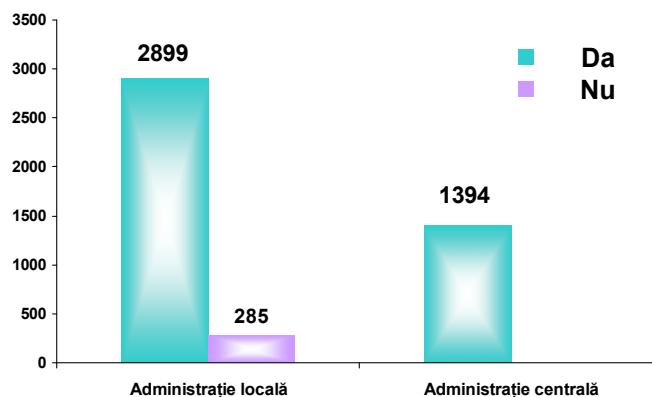

➤ Afișarea la sediul instituției rămâne în continuare modalitatea predilectă de informare publică din oficiu. Folosirea paginilor proprii de web de către instituțiile centrale se apropie de 50%, dublu față de administrația locală (mediul rural este încă deficitar la acest capitol).

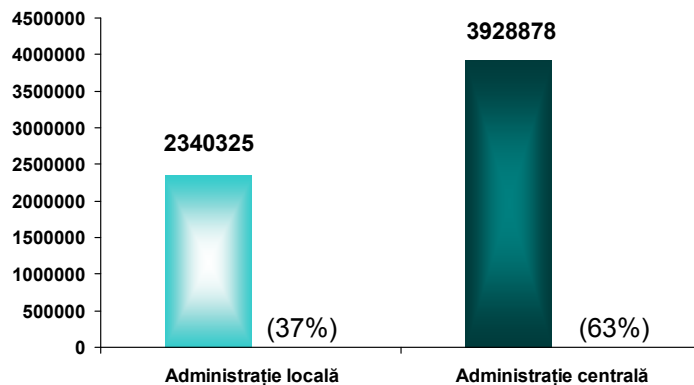
* Instituțiile pot folosi, concomitent, mai multe mijloace prin care să facă publice listele informațiilor de interes public

Aplicarea Legii 544 în 2008

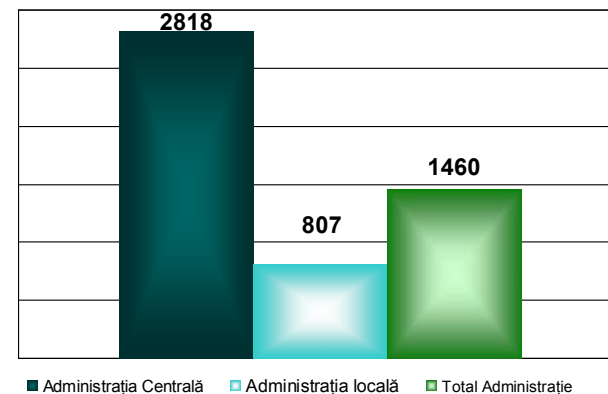
Numărul instituțiilor care au organizat un punct de informare

Numărul vizitatorilor punctelor de informare

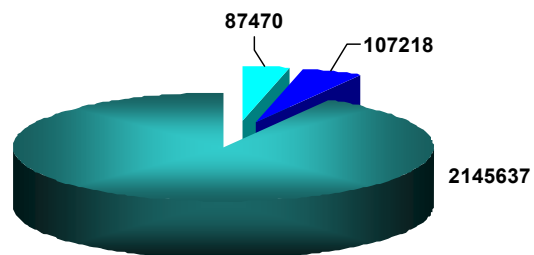
Media numărului de vizitatori/ punct de informare

Aplicarea Legii 544 în 2008

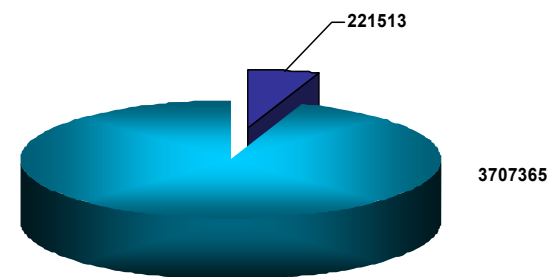
Administrația locală

Numărul vizitatorilor punctelor de informare

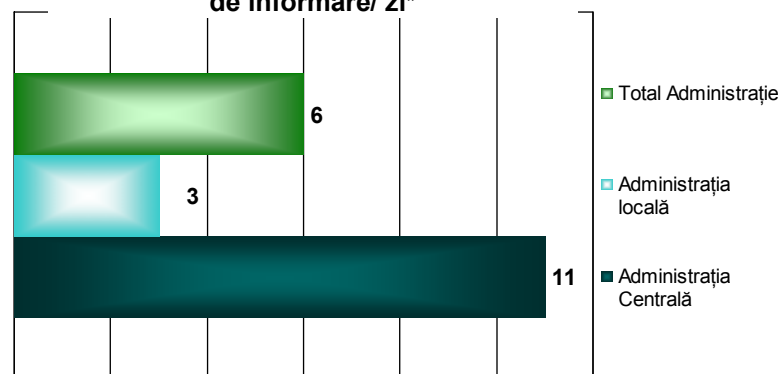
■ Prefecturi ■ Consilii Județene ■ Primării și Consilii locale

Administrația centrală

■ Unitati deconcentrate ■ Nivel Local

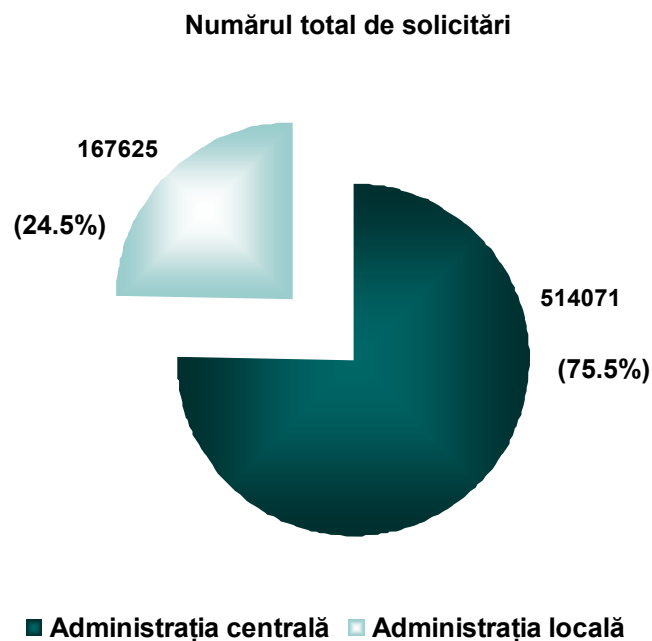
Media numărului de vizitatori/ punct de informare/ zi*

* Calculat pentru 256 zile lucrătoare pentru 2008

Aplicarea Legii 544 în 2008

~ **681696** solicitări de informații

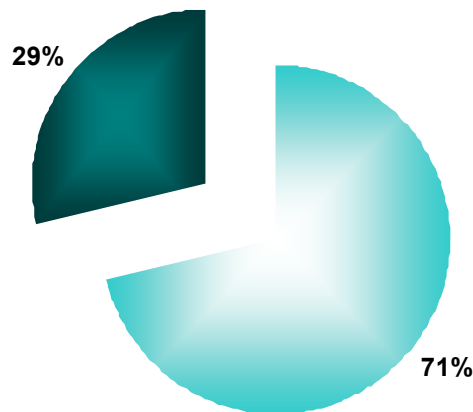

În condițiile în care unele instituții centrale nu au transmis rapoartele către ASG, nu putem confirma scăderea numărului de solicitări în 2008 față de 2007, când s-au înregistrat aproximativ 685 000 de solicitări.

* Pentru lista instituțiilor care, din diferite motive, nu au transmis datele în termen, a se vedea anexa - slide 33.

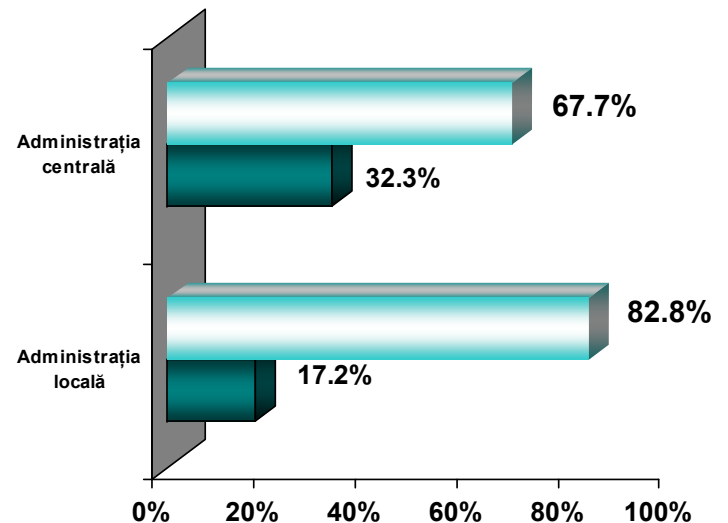
Aplicarea Legii 544 în 2008

Solicitări în funcție de tipul solicitantului -
total administrație

■ Persoane fizice ■ Persoane juridice

Solicitări în funcție de tipul solicitantului

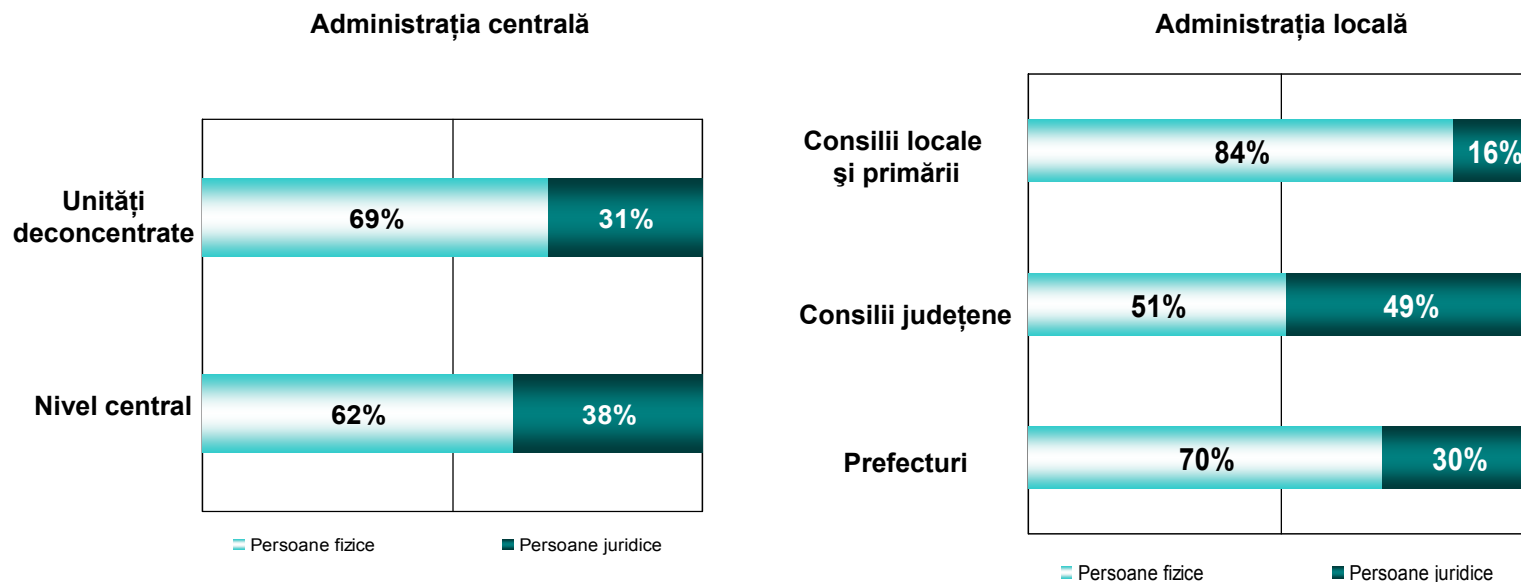

■ Persoane juridice ■ Persoane fizice

➤ Atât la nivel central, cât și la nivel local, persoanele fizice constituie marea majoritate a solicitanților de informații de interes public.

Aplicarea Legii 544 în 2008

Numărul de solicitări, după tipul solicitantului

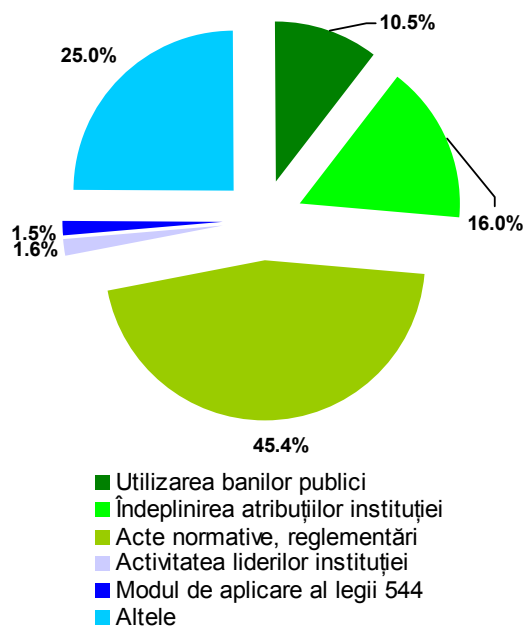

➤ La rândul lor, unitățile deconcentrate și consiliile locale sunt cele mai solicitate instituții de către cetățeni.

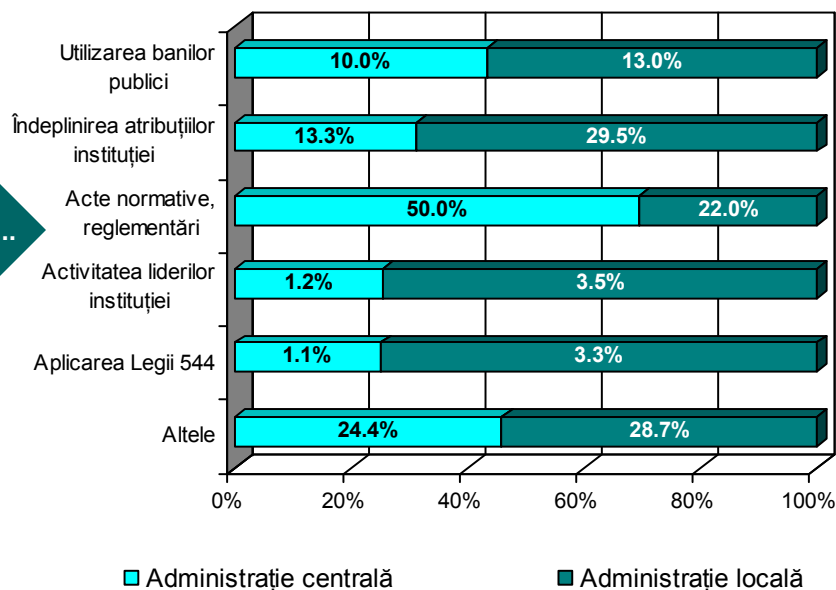
Aplicarea Legii 544 în 2008

Domeniile de interes vizate de solicitările înregistrate în 2008

Total administrație

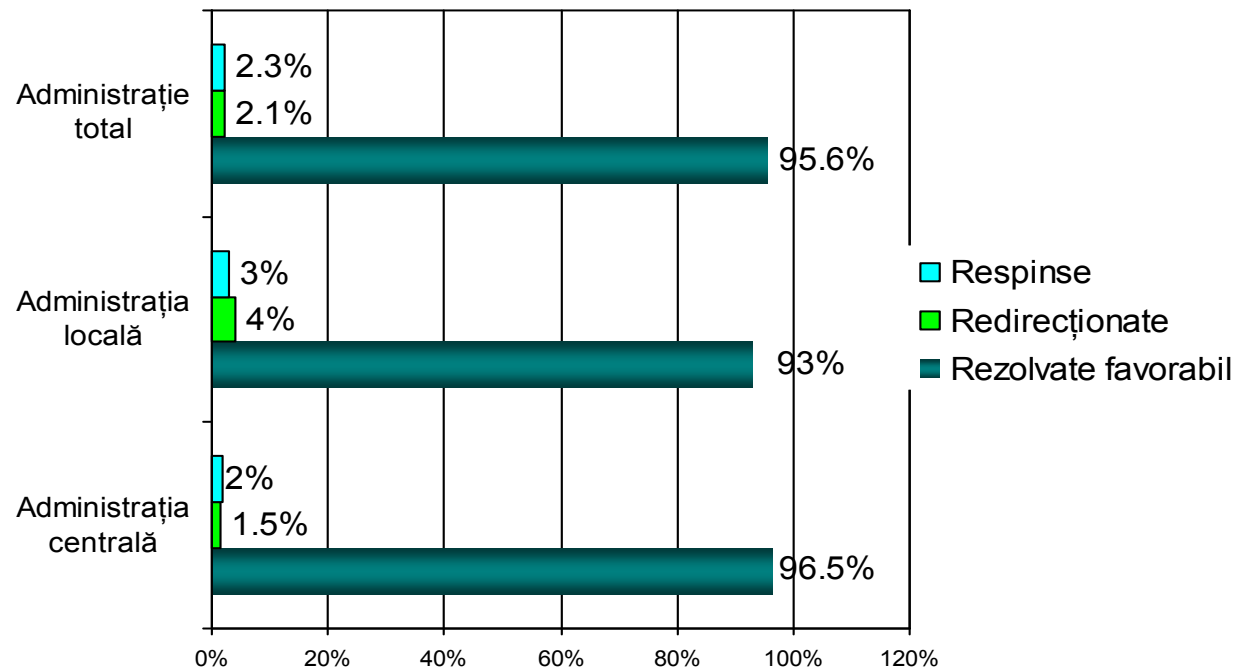
Din care...

➤ **Actele normative și reglementările au rămas și în 2008 domeniul cel mai solicitat de cetățeni, în condițiile în care accesul lor la Internet, dar și postările de legislație pe site-urile instituțiilor, sunt încă limitate. Utilizarea banilor publici a devenit al doilea domeniu de interes pentru solicitanți (aproximativ 11% dintre solicitări în 2008, față de 7% în 2007).**

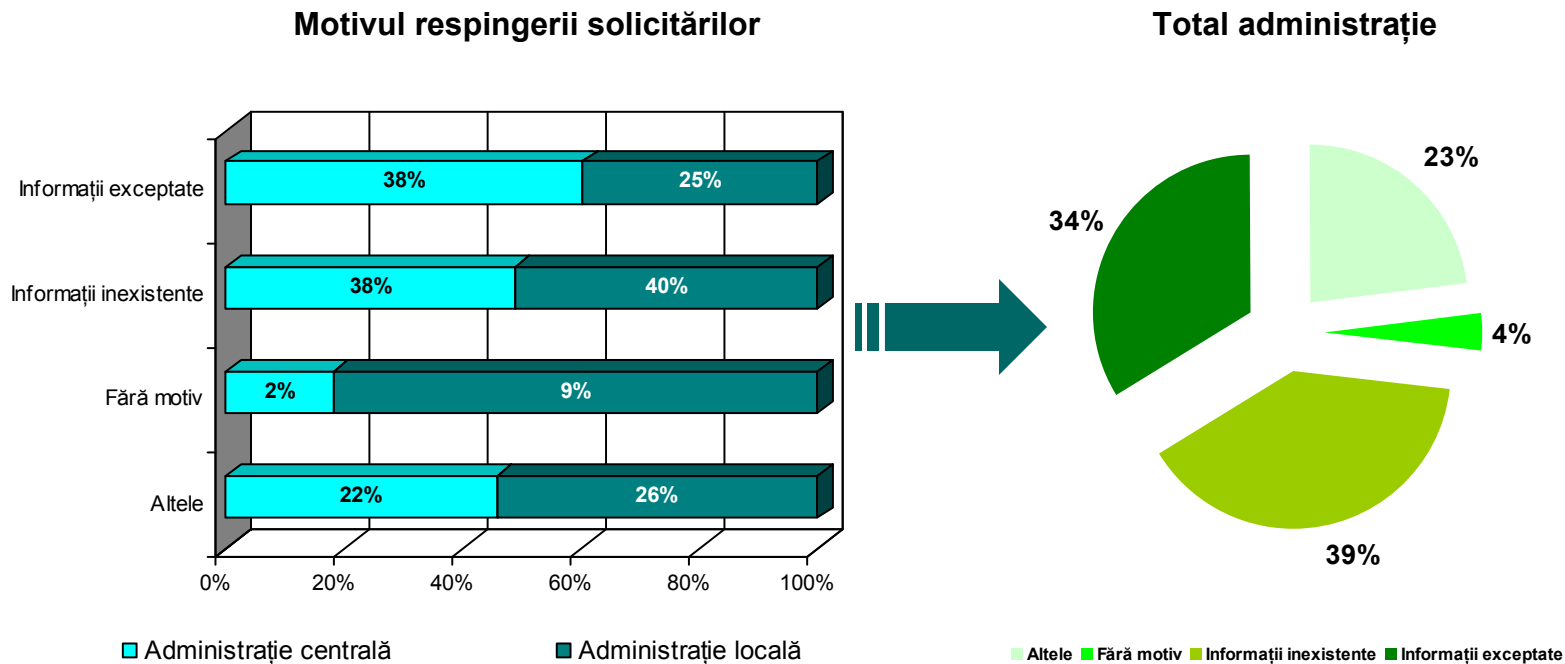
Aplicarea Legii 544 în 2008

Număr de solicitări – modalitatea de soluționare

➤ Procentul solicitărilor rezolvate se menține ridicat, peste 95%, ceea ce indică o transparență consolidată la nivelul administrației publice.

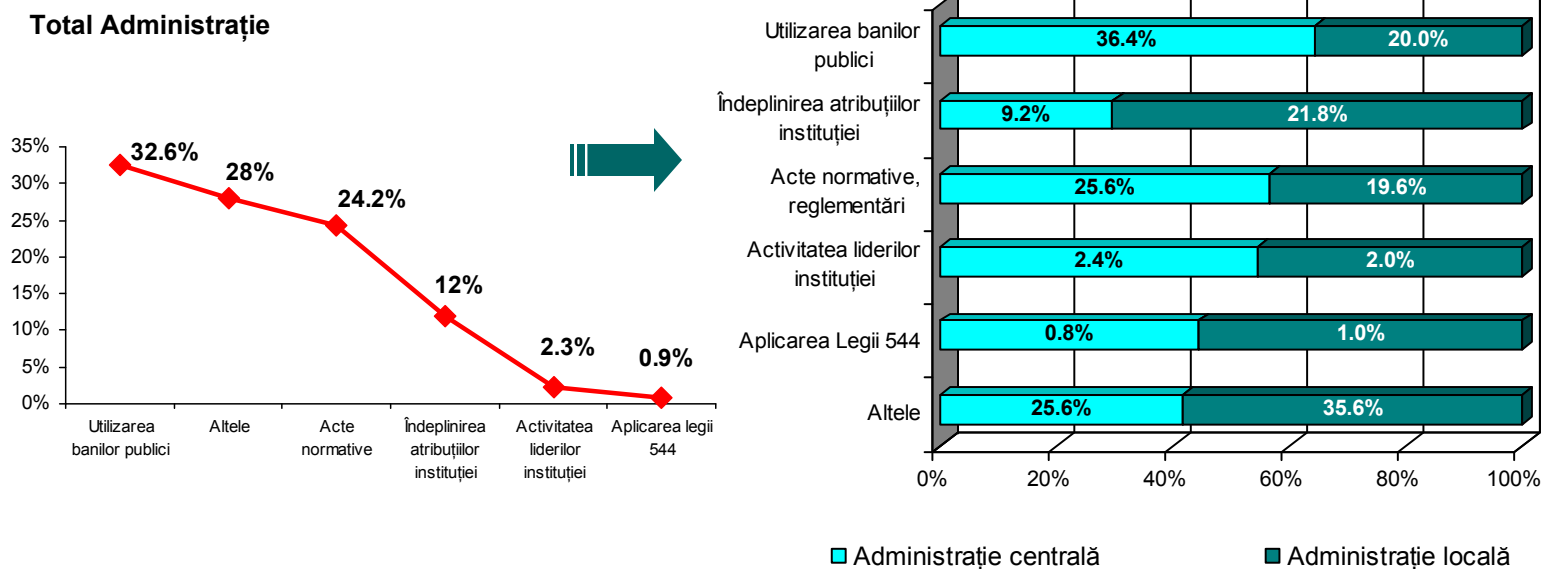
Aplicarea Legii 544 în 2008

➤ Cele mai multe solicitări au fost respinse întrucât se refereau la informații inexistente (39%) sau exceptate (34%) de la liberul acces, la fel ca în anii anteriori.

Aplicarea Legii 544 în 2008

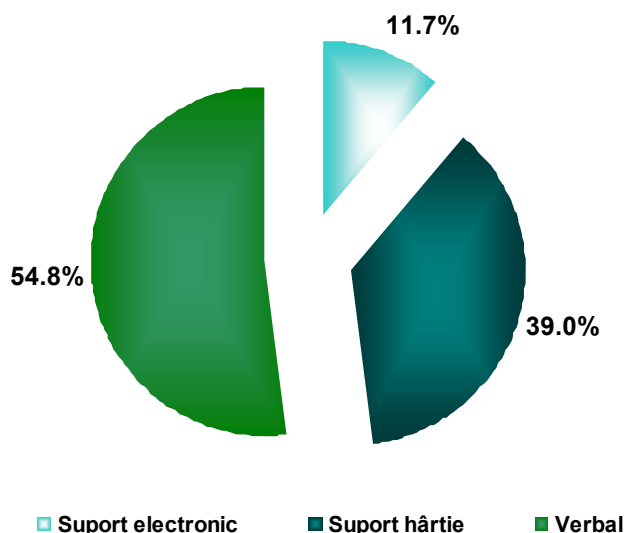
Domeniile de interes ale solicitărilor respinse*

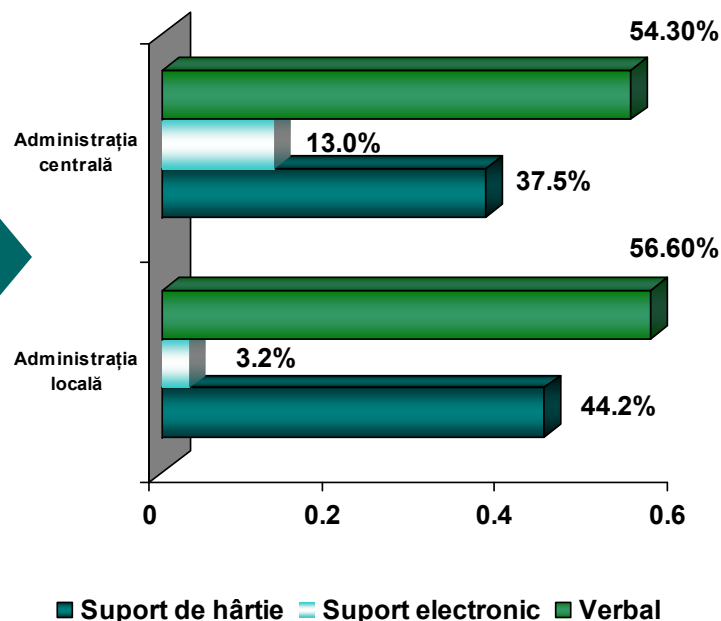
➤ Utilizarea banilor publici este domeniul în care s-au înregistrat cele mai multe solicitări respinse pe ansamblul administrației publice: 32,6% din totalul solicitărilor respinse. La nivel central, aproximativ 37% din aceste solicitări au fost respinse, față de 20% la nivel local. Cumulate, solicitările respinse din alte domenii, neprecizate întotdeauna (notificări, liste bunuri, documente fond funciar, procese verbale etc) înregistrează în continuare un nivel ridicat. Acestea privesc, în general, cauze private, date personale.

Aplicarea Legii 544 în 2008

Solicitări după modalitatea de adresare* – total administrație publică

Solicitări după modalitatea de adresare

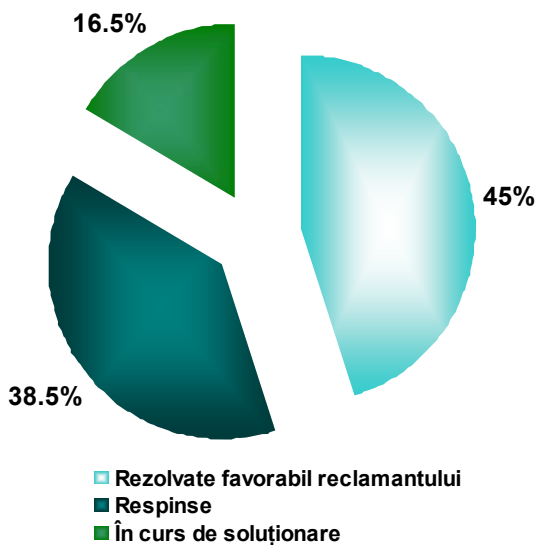

➤ Utilizarea poștei electronice confirmă trendul ascendent (de la 7,12% în 2005 la 11,7% în 2008), în același timp cu scăderea continuă a numărului solicitărilor verbale, cele mai numeroase (54,8%). Pe locul doi ca număr, solicitările pe suport de hârtie cunosc o creștere moderată, de la 32% în 2007 la 39% în 2008.

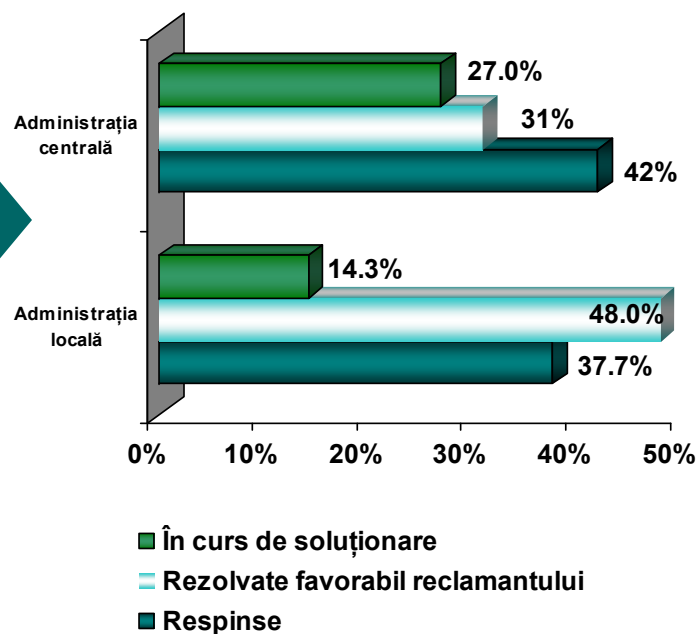
* O solicitare poate fi adresată folosind mai multe modalități, astfel procentele depășesc 100%, respectiv 5,5 din solicitări au fost trimise pe mai multe canale.

Aplicarea Legii 544 în 2008

Reclamații administrative –
total administrație publică

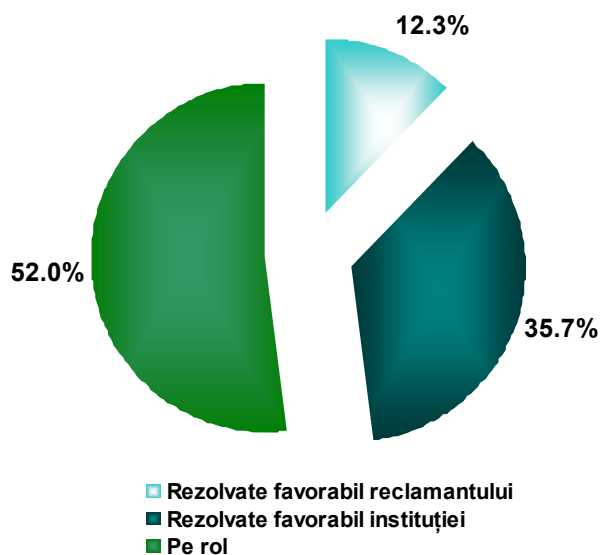
Reclamații administrative

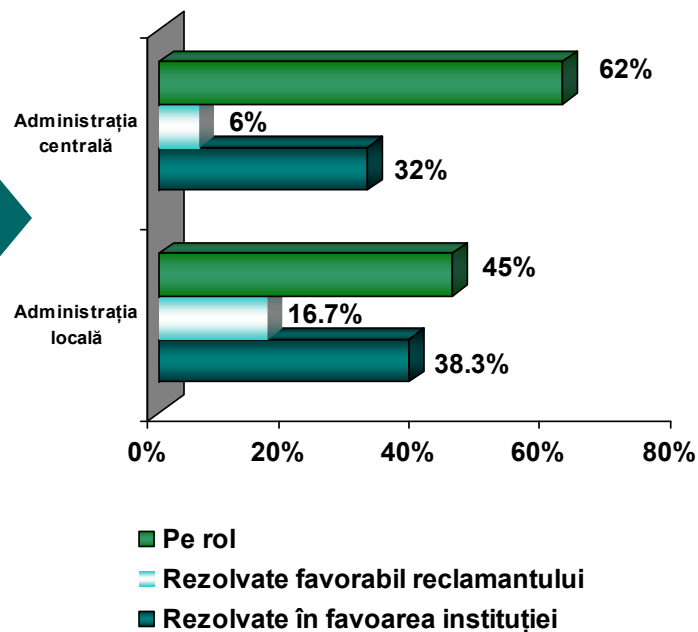
➤ Se remarcă o scădere față de anul 2007 a reclamațiilor rezolvate în favoarea reclamantilor (45% în 2008 față de 79% în 2007). Totuși, în ansamblu, cele mai multe reclamații administrative au fost rezolvate anul trecut în favoarea reclamantului, deși, la nivel central, 42% dintre reclamații au fost respinse ca nefondate.

Aplicarea Legii 544 în 2008

Plângeri în instanță – total administrație publică

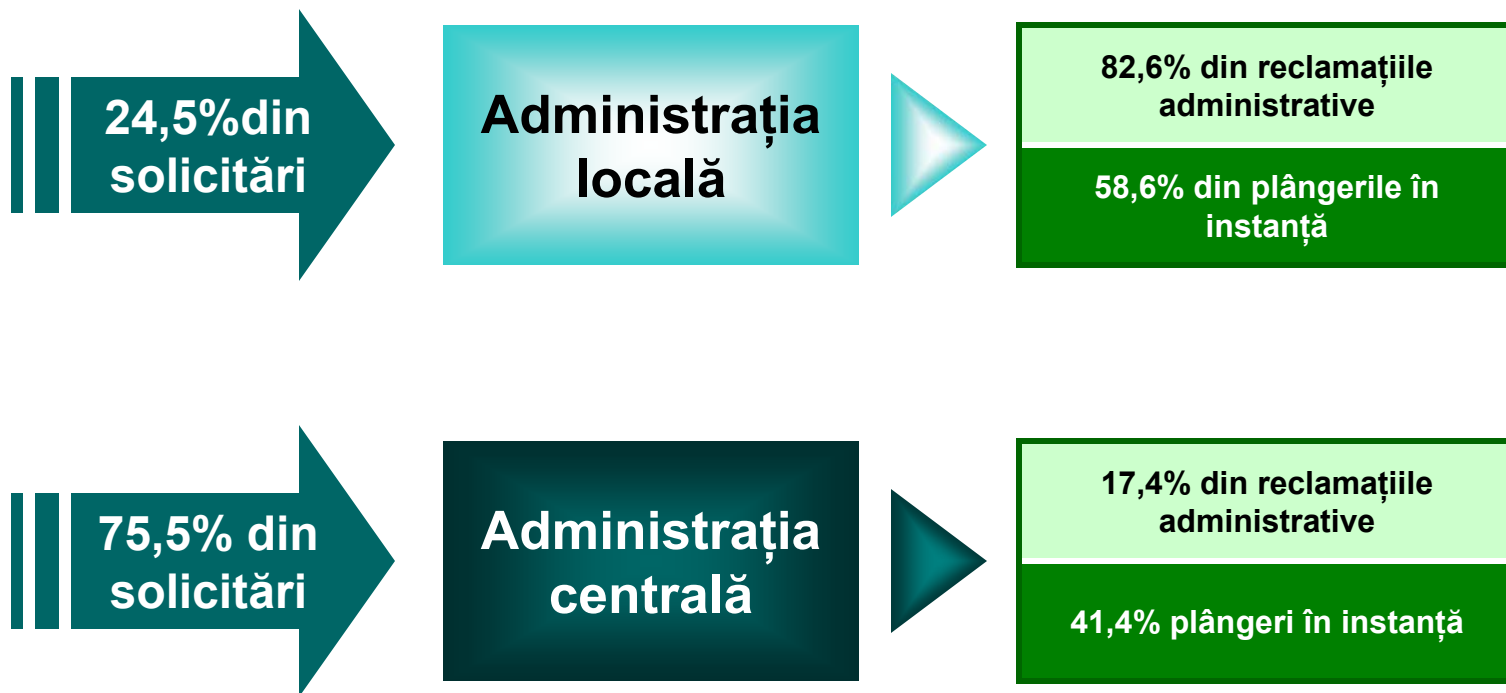

Plângeri în instanță

➤ Majoritatea plângerilor în instanță privind nerespectarea dreptului de acces la informațiile publice erau pe rol în 2008, situație similară cu anii 2003 și 2005. Din cele rezolvate, cele mai mult au avut soluții în favoarea instituției (aproximativ 36%).

Aplicarea Legii 544 în 2008

➤ Ponderea reclamațiilor administrative în administrația publică locală este mult mai mare decât în administrația centrală, la fel ca în 2007, când procentul a fost de 93% din reclamații. S-au înregistrat procente asemănătoare în cazul plângerilor în instanță, cu o creștere alarmantă a plângerilor privind administrația centrală.

Anexa

Schimbările de echipă în sectorul informării publice și/sau expedierea cu întârziere la instituțiile coordonatoare a rapoartelor de la unitățile din teritoriu au condus la neprimirea de către ASG, până la data finalizării prezentului raport, a datelor privind aplicarea Legii nr. 544/2001 în anul 2008 de la următoarele instituții publice:

1. Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale
2. Agenția Națională pentru Romi
3. Secretariatul de Stat pentru Problemele Revoluționarilor

De asemenea, potrivit datelor transmise ASG, nu au predat rapoartele pe anul 2008 către Instituția Prefectului (care centralizează datele la nivel județean, înainte de a le transmite ASG), următoarele autorități locale:

- 4 primării din județul Constanța: Eforie, Costinești, Mereni, Rasova, Topalu
- 16 primării (nespecificate) din județul Cluj
- 3 primării (nespecificate) din județul Vâlcea